

KAARLO SARKIA

KOHTALON VAAKA

WSOY

[NTAMO]

KOHTALON VAAKA

KAARLO SARKIA

KOHTALON VAAKA

RUNOJA

PORVOO * HELSINKI

WERNER SÖDERSTRÖM
OSAKEYHTIÖ

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖN
KIRJAPAINOSSA PORVOOSSA
1943

näköispainos ntamo 2013
ISBN 978-952-215-412-5

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

www.ntamo.net

PIMEITTEN PIIRISSÄ

LAULUT KUOLEVAT

Laulut kuolevat, sävelet hiljenevät.
Keskellä äänettömyyttä tyhjää, syvää
täys olen hiljaisuutta hiiskumatonta.
Sointuja solisi korvissa monta, monta,
tuhannentuhatta rytmiä hymisi hyvää,
taivas ja maa oli laulua, syksy ja kevät,
soittivat lintujen lentimet, kalojen evät . .
Äkkiä äänet häipyvät, hiljenevät . .

Hetkessä sävelet särkyvät, jähmettyvät.
Uupuvat kumpuamaan sydänlähteet syvät.
Kasvuton, kaamea autioma on rinta,
uumeniin suru elämän uoman painaa.
Sydämen pellossa sipulit, siemenjyvät
kaikki on kuolleet, roudassa kamaran pinta.
Syvyyksiin sävelsuonet kätkeytyvät.
Jokainen sointu, jokainen rytmi on vainaa.
Kaikki on kuoleman-hiljaa laulut hyvät,
kaikki on äänettömyyttä toivottominta.
Tuuli ei henkäise, haavan lehvä ei hiisku.
Sydämen syksyssä ei edes tiainen tiisku.

Murheen jää, miten tappavan kallios murran?
Kuinka sun kumpuamaan saan, lukittu kaivo?
Ei tuo vettäsi esiin uhma, ei raivo,
ei tuo huohotus kurkkuni, kuivasta turran!
Muuta en voi kuin kärsiä, ihmettä vuottaa,
syvyyden hyökyy, uumenten tulvaan luottaa
tai rajuilmaa vartoa toivoen, että
kallion halki lyö ukonvaaja taivaan,
kuumeisen tuskaan, janoon nääntyvän vaivaan
lähteet täynnänsä läikkyvät elävää vettä.

Toivottomuutta on päivä, on uneton vuode,
hurstit polttavat, kyljeltä kyljelle käännyn,
illasta aamuun, aamusta iltaan hivun
sielun piinassa, pihdeissä ruumiin kivun.
Milloin on viimeinen hetki? Milloin näännyn?

Kuin olis herennyt elämän vuorovesi,
vuosia poissa on vuoksi ja kestää luode.
Sieluni maiseman, muinoin kukkivan rannan,
kätkevät jähmettymät surun liejun ja sannan.
Viipyiskö iäti poissa kuohuva vuoksi,
nostava tulva tuo, joka lietteen pesi
sydämen äyräiltä, niin että kuohui ja juoksi
pulppuavat elon-valtimot humisevaks sävelvuoksi..?

PIMEITTEN PIIRISSÄ

Selästä hauraan seinäpaperin
nakertaa sitkosta öin pitkin hiiri.
Muut äänet elämän ei korvaan kiiri —
vain kuolonkellot naksein haperin

tikuttaa, seinärautioitten piiri . .
Jo murheitteni multaan vajosin,
kuin toukkain syömä huone hajosin.
Vilahda silmääni ei toivon viiri.

Jo tyhjää tyhjemmäksi vähenin,
alemma auttamattomaan vain solun.
Paluutta haudassako makaisin?

Pimeitten piiriäkö lähenin,
sydäntä synkkyyden niin, että polun
jokaisen kadotin jo takaisin?

KAHVILAN IKKUNASTA

Kadun hämyssä nään sun,
kuva, jonka luo
läpikuultava lasi,
ja katsomaan jään sun
utukasvojasi.
Minun lienevät nuo.

Läpi hyisen hämyn
epätoivoinen säen
polon silmäs kiiltää,
läpi hyörinän, rämyn.
Sua pyörät viiltää
ja anturat väen.

Sano, maailman tiellä
miten osamme on:
Kuva lienetkö sinä
vai sinunko siellä
lien heijastus minä,
kuva olematon —?

MUSTA MAA

I

Mietteliäät askelet syyskuisella tiellä.
Metsän yllä ehtooruskon keltapiirto kapea.
Ulapalla liikkumaton kalmankuulto apea.
Suru uhkaa niellä.

Kaukaa kantaa tuskan-mustaa junan huohotusta,
läähättää kuin kammottavan kuolonkoiran ähkinä.
Muiden kylvöt kumartuvat kultaisina tähkinä,
mun on maani musta.

II

Surun todellisuutta jos sieluni maahan piilen,
kivun poltteeeseen unen lääkeyrttejä etsin,
näen: muinoin kukkinut maa suven-vehmain metsin
syden synkkyyttä on, yönmustaa välkettä hiilen.

Palo rintani kaiken, kaiken karrelle hiiltää.
Puut grafiitin-mustat on varsilla tuhkaisten teiden.
Terät liikahtamattomat kukkien kivettyneiden
käden särmillään, jos kosketan, rikki viiltää
ja mustiin heteisiin jää rubiini hurmeen.

Jokin kastehelmi, hyytynyt mustaan nurmeen,
kiteytynyt kyyneltimantti kylmänä kiiltää.

KAARLO SARKIA (1902–1945) OLII AIKALAISILLEEN ”TÄYDELLISEN KIELENTAJUN” RIIHITTELIJÄ JA METRIKKO, JA SITTEMMIN 1950-LUVUN MODERNISTIEIN LEMPI-INHOKKI (”UNNUTTELIJA”, TUOMAS ANHAVA) JA ISÄKAPINAN KOHDE.

TÄMÄ SARKIAN VIIMEISEKSI JÄÄNYT KOKOELMA ILMESTYI 1943 JA SIIVITTI SITTEMMIN HÄNEN POSTUUMIA KULTTIMAINETTAAN. KOKONAISUUTTA HALLITSEVAT AHDISTUKSEN, EPÄTOIVON JA TILINTEON TUNNOT (”TUSKAN HUKUTTAMINEN”), LOMASSAAN HAIKEAN-VALOISA ”INTERMEZZO”, JONKA ILMEINEN KIRVOITTAJA ON RUNOILIJAN SALAPERÄINEN VIIMEINEN MIESRAKKAUS. SODAN JA ITSE-EPÄILYJEN KESKELLÄKIN SARKIAN PASIFISMI PYSYI: ”VAAN SILLOIN KOHONNUT LIE KORKEIMPAASI, / KUN KOTIMAATAS ENÄÄ TÄÄLLÄ, TUOLLA / ET NÄÄ, VAAN IHMISYYS ON ISÄNMAASI”. NÄISSÄ RUNOISSA AJATUKSEN, TUNTEEN, RYTMIN JA SOINNIN SUURI VAAKA ON AINA TASAPAINOSSA EIKÄ KOSKAAN ASETU.

YÖN, PÄIVÄN POLJENTOON SE LUOTIIN, LEIKKIIN SOMAAN,
ON LIIAN KEVEÄ, TAAS LIIAN PALJON PAINAA,
EI MITÄÄN OMISTA, ON KAIKKI HETKEN LAINAA.
KOTIINSA KONSANAAN EI SIELU EHDI OMAAN.

NÄKÖISPAINOS NTAMO 2013

WWW.NTAMO.NET